

Türkiye’de Lojistik Yazınının Tarihsel Gelişimi

Historical Development of Logistics Literature in Turkey

A. Zafer ACAR

Okan Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Uluslararası Lojistik Bölümü
İstanbul, Türkiye
zafer.acar@okan.edu.tr

Pınar GÜROL

Okan Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Lojistik Yönetimi Yüksek L. Programı
İstanbul, Türkiye
pınargurol@gmail.com

Özet

Günümüzdeki lojistik içeriğine uygun ilk akademik çalışmalar yirminci yüzyılın ortalarında görülmektedir. 1961 yılında alanın ilk dergisi olan “Transportation Journal” yayınlanmaya başlamıştır. Ardından “International Journal of Logistics Management, Journal of Business Logistics” gibi dergiler yayınlanmıştır (Gravier ve Farris, 2008). Aynı dönemde bilim adamları ve sektör temsilcilerini bir araya getiren dernekler kurulmuştur. Lojistik ve taşımacılık ile ilgili akademik çalışmalar ise Yale Üniversitesi rektörlerinden Henry Adams’ın 1850’de açtığı “Ulaşım Ekonomisi” dersine kadar uzanmaktadır (Farris, 1997). Çalışmamızda giderek önem kazanan lojistik bilimine ülkemizde akademik anlamda nasıl yaklaşıldığının, 1980-2011 yılları arasında alanındaki yerli yazının içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Belirlenen amaç doğrultusunda Türkiye’de lojistik alanında ne kadar bilimsel çalışma yapıldığı YÖK Elektronik Tez arşivinden, yerel indekslerden faydalanılarak tespit edilmiş, elde edilen veriler yayınlanma yıllarına, yapıldıkları üniversite, enstitülere, özgün dillerine ve alana özel anahtar kelimelerine göre dağılımları incelenmiş, konularının değişim trendleri, araştırma nişleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İçerik Analizi, Lojistik Yazını, Lojistik Yönetimi

Abstract

First academic studies in logistics can be seen in mid twentieth century. “Transportation Journal” is the first of its scope, was published in 1961. After that, other journals such as “International Journal of Logistics Management, Journal of Business Logistics” were published (Gravier and Farris, 2008). At the same period, associations which bring scientists, sector representatives together were established. First academic study goes back to 1850’s, when Henry Adams, who was president of Yale University, offered the course “Economics of Transport” (Farris, 1997). In this study, our country’s academic perspective of logistics science will be determined by content analysis method in national publications between the years of 1980-2011. All

scientific researches that have been conducted in Turkey about “Logistics”, are searched in YÖK ElectronicTheses archive and local indexes. The distribution of data obtained is analyzed according to publishingyears, universities/institutes, languages, keywords, research scopes, and subjects’ trends of change are determined.

Keywords: *Content Analysis, Logistics Literature, Logistics Management*

1. Giriş

Türklerin Orta Asya’da başlayıp günümüze kadar uzanan sürecinde varlıklarını etkin bir şekilde devam ettirmelerini sağlayan aktif faktörlerden birinin de “Lojistik” olduğu kaçınılmaz bir gerçektir. Göçebe yaşam tarzının oluşturduğu kültür, İpek ve Baharat Yolu gibi tarihin önemli ticaret güzergâhlarında edinilmiş deneyimler, çağ açıp çağ kapattıran Kavimler Göçü ve yine tarihe yön veren gemilerin karadan yürütülmesiyle kazanılmış İstanbul’ un fethi Türklerin hayatında lojistiğin ne kadar da önemli bir yer kapladığını göstermektedir.

Tarihsel olarak Türkiye’de yaşanan lojistik alanındaki gelişmeleri, sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan farklılık yaratan 24 Ocak 1980 ekonomik istikrar kararları öncesi ve sonrası olarak iki ayrı bölümde incelemekte fayda vardır. Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk yıllarını içine alan 28 Ocak 1980 öncesi dönemde Türkiye, yıllarca süren savaşların etkilerini sona erdirmek, yeni rejimin özümsemesini sağlamak ve Türkiye Cumhuriyeti’ni payidar kılabilmek için iyi bir ekonomik düzen kurmaya çalışmıştır. Türkiye bu yıllar arasında basit bir ifade ile “kendi yağında kavrulmaya” çalışan bir ülke konumundadır. Bu dönemde, ülke içinde sanayinin gelişmesini sağlamak, devletin ve milletin ihtiyaç duyduğu ürünleri ülke sınırları içinde yerli sermaye, emek ve teknoloji ile üretmek amaçlanmıştır (Işık, 2009).

Dünyada 1970’li yıllarda ekonomik, sosyal ve siyasal nitelikli gelişmeler yaşanırken, ithal ikameci sanayileşme stratejisini takip eden Türkiye, 1980’li yıllarda artık bu modelin değişiminin kaçınılmaz olduğunu fark etmiş ve 24 Ocak 1980 Kararları ile birlikte devlet müdahalesinden serbest piyasa yönüne, ithal ikamesi sanayileşme stratejisinden ihracata dayalı büyüme modeline geçiş yapılmıştır. Bu model çerçevesinde devletin ekonomik faaliyetler içerisindeki etkinliğinin azaltılması ve özel sektörün güçlendirilerek iç ve dış piyasalarda ağırlık kazanabilmesi için bankacılık, faiz, kur, kamu maliyesi ve dış ticaret gibi alanlarda yapısal değişimi ve dönüşümü gerektiren yeni düzenlemelere gidilmiştir (Mucuk, 2008; Alptekin, 2009).

Söz konusu tedbirlerin alınması ile birlikte 1980’li yıllarda; dış ticaret hacmi yükselmiş, ihracatın bileşimi sanayi ürünleri lehine değişmiş, ödemeler dengesinin görünmeyen işlemler bölümünde önemli artışlar yaşanmış, mal ve hizmet fiyatlarına yönelik resmi ve karaborsa fiyat oluşumunun önüne geçilebilmiş, yabancı sermaye girişinde hareketlenmeler olmuş ve imalat sanayi kapasite kullanım oranları da yükselmiştir (Karaçor ve Alptekin, 2006).

Dünya üzerindeki gelişmiş ülkelerin tamamının entegre olduğu günden güne gelişen lojistik sektörü, Türkiye’de de 1980’lerle 1990’lı yıllar arasında kara, hava, deniz, demiryolu ve kombine taşımacılık alanlarındaki yatırımlarla alt yapısını oluşturmuş, 1990’lı yıllarda da atılıma geçmiştir. Dünyadaki benzer uygulamalara paralel biçimde hizmetlerini çeşitlendiren ve uzmanlaştıran Türkiye’de yerleşik lojistik sektörü, 2000 yılının başına gelindiğinde, emekleme devresini geride bırakarak, yerli ve

uluslararası şirketlerde işbirliğine giden, yurtdışı bürolar açan hizmetlerinin kalitesini sürekli artıran, dinamik bir sektör haline gelmiştir (Babacan, 2003).

Türkiye lokasyon olarak Orta Doğu, Türk Cumhuriyetleri ve Avrupa arasında bir aktarma merkezi ve köprü oluşturmaktan kaynaklanan avantajlı konumu ile birçok otorite tarafından lojistik üssü olma iddiası veya ideali ile tanımlanmaktadır. Türkiye coğrafyasının lojistik bakış açısıyla önemli üstünlükleri vardır. Türkiye, dünya coğrafyası üzerindeki konumu, sahip olduğu genç ve dinamik nüfusu ve lojistik sektörüne verilen önem ve yatırımlar sayesinde lojistik sektöründe dünyada önemli bir lojistik üs konumuna gelebilecek bir potansiyele sahiptir. Türkiye'nin Doğu ile Batı arasındaki geçiş noktasında bulunması, üç tarafının denizlerle çevrili olması, dağıtım merkezlerine yakınlığı ülkemizin lojistik üs olma potansiyelini öne çıkarmaktadır (Akdemir, 2011). Lojistik üs olma yolunda bu kadar avantajı olan ülkemizin Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin 25 Aralık 2012 tarihli 6. Türkiye Sektörel Ekonomi Şurası raporunda Ulaştırma ve Lojistik Meclisi başlığında ele alınan en önemli sorun lojistik köyler için gerekli alt yapının oluşturulamamış olmasıdır (TOBB, 2012).

Dünya Bankası tarafından 2007 yılında ilk defa geliştirilen ve 2010 yılında güncellenen ve ülkelerin lojistik performansını belirli kriterlere göre elde ettikleri skorlarla sıralandırarak ölçen Lojistik Performans indeksine (LPI) (Güner ve Coşkun, 2012) göre Türkiye, 2007 yılında 3,15 olan puanını % 11,4 arttırarak, 2012 yılında en üst değerlendirme aralığı olan 3,42-5,00 puan aralığına 3,51 ile girerek komşu ülkelerinde bu puan aralığına girebilen tek ülke olarak ve 27. sırada yer almıştır. Buna karşılık Türkiye'nin elverişli konumuna ve dünyanın ilk 20 ekonomisinden biri olmasına rağmen, LPI'da 27. Sıradan daha yukarılarda yer almasının sebeplerinden biri ülkemizde lojistiğe tam olarak bir bilim dalı gözüyle bakılmaması olabilir mi?

2. Lojistik Disiplininin Gelişimi

Lojistik uygulama odaklı bir bilim dalıdır. Lojistiğin araştırma nesnesi, ağlar arası akıştır. Bilim olarak Lojistik yaklaşım diğer disiplinlere göre ağlar ile ekonomik sistemleri ve nesnelerin (ürün, bilgi, insan ve para gibi) akışları gibi ekonomik süreçleri yorumlamasından dolayı farklılaşmıştır. Lojistik bu ağları tanımlar, açıklar, analiz eder ve geliştirir, ayrıca bu objeleri birden fazla disiplin perspektifler ve araştırma yöntemlerinin uygulanmasıyla takip etmektedir. Lojistiğin nihai amacı, ekonomik, ekolojik ve sosyal hedeflerin dengeli bir başarı ile ilerlemesidir (Delfmann vd., 2010). Lojistik işletme, ekonomi, mühendislik, bilişim, sosyal bilimler gibi disiplinlerde kök salmıştır, ancak bu kök disiplinlerin bilgi tabanlarının sinerjik kombinasyonları yoluyla ilerlemeyi hedeflemektedir (Delfmann vd., 2010).

Thomas Kuhn'una göre bir bilim, dışsal bulgular ve bazı paylaşılan kavramsal, içsel bağlarla tanımlanabilmektedir. Dışsal bulguları, belli sınıflarda bir olgu ve problem ile ilgilenen bir grup profesyonel olması, bu kişilerin gözlemlerini ve araştırmalarını özel teknik dergilerde ve konferanslarda paylaşması ve benzer eğitim deneyimi ve profesyonel olarak bir disiplin içinde, sınavlara ve uygulamalara dayalı tarzda, düzenli eğitiminin sağlanması ile ilişkili olması gerekmektedir. Son olarak, bu kişiler, paylaşılmış hedefleri takip etmekle kendilerini zorunlu hissetmelidir. Bu özellikleri oluşturdukları takdirde bilimsel bir topluluk olarak adlandırılabilirler (Klaus ve Müller, 2012).

Bu kapsamda Lojistik bilimine baktığımızda günümüzdeki lojistik içeriğine uygun akademik çalışmalar yirminci yüzyılın ortalarında görülmeye başlanmıştır. 1961 yılında

alanın ilk dergisi “Transportation Journal” yayınlanmaya başlamıştır. Ardından “International Journal of Logistics Management, Journal of Business Logistics, International Journal of Physical Distribution and Logistics Management” gibi dergiler yayınlanmıştır (Gravier ve Farris, 2008). Aynı dönemde bilim adamlarını, sektör temsilcilerini bir araya getiren ABD’de “Council of Logistics Management” ve Almanya’ da “Bundesvereinigung Logistik” gibi dernekler kurulmuştur (Klaus ve Müller, 2012). 1963 yılında kurulan “ Council of Logistics Management” 2004 yılında ismini “Council of Supply Chain Management Professionals” olarak revize etmiştir.

Lojistik ve taşımacılık ile ilgili akademik çalışmalarda Yale Üniversitesi rektörlerinden Henry Adams’ın 1850’de açtığı “Ulaşım Ekonomisi” dersine kadar uzanmaktadır (Farris, 1997). Günümüzde lojistik alanındaki eğitim ihtiyacı sektörün önde gelen kuruluşlarını, eğitim ihtiyacını karşılamak için üniversiteler kurmak zorunda bırakmaktadır. Bunun bir örneği Kühne Nagel’in kurmuş olduğu Kühne Logistics University’dir (Kühne Logistics University, 2013). Ayrıca birçok kurum kendi iç eğitim ihtiyacını karşılamak üzere akademiler kurmaktadır.

2.1. Türkiye’ de Lojistik Disiplini

Lojistik ve TZY ile ilgili ilk program 1988 yılında 9 Eylül Üniversitesi Deniz İşletmeciliği ve Yönetimi Yüksek Okulu bünyesinde açılmıştır (Küçüksoğak, 2006). Bugün ülkemizde lojistik alanında eğitim veren birçok üniversite bulunmaktadır. Bu okullardan biri de ülkemizde lojistik alanındaki eğitim ihtiyacını gidermek amaçlı 2007 yılında kurulan TÜRLEV (Türkiye Lojistik Araştırmaları ve Eğitim Vakfı) ‘in açmış olduğu Beykoz Lojistik Meslek Yüksekokuludur (Beykoz Lojistik Meslek Yüksekokulu, 2013).

2012 ÖSYS yükseköğretim programları ve kontenjanları kılavuzunda belirtilen lojistik programı ön lisans ve lisans programları ile ve Yükseköğretim Kurulu (YÖK) internet sitesinde yer alan üniversitelerin internet sitelerinden edinilen bilgiler ile 2012-2013 eğitim yılı için toplamda 57 adet ön lisans, 21 adet lisans, 12 adet yüksek lisans ve 5 adet doktora programı bulunmaktadır (ÖSYM, 2012; Yükseköğretim Kurulu, 2013).

2.1.1. Sektörel Birlikler

Özel sektörde, lojistik yaklaşımlarını geliştirmek için iş adamları, bugün Ek A’da belli başlılarının sıralamasını yaptığımız derneklerde bir araya gelmekte, gerek düzenledikleri fuarlarda, gerek kongrelerde sektörel farkındalıklarını arttırmayı hedeflemektedir. Özellikle UND ve UTİKAD gibi kuruluşlar dernek olmalarına rağmen adeta bir meslek odası gibi çalışmakta, ulusal politikaların belirlenmesinde ve uygulamaya yönelik düzenlemelerin hayata geçirilmesinde etkin rol üstlenmektedirler.

Lojistikte sektörel sorunları dile getirmek, firmaların farkındalıklarını sağlamak amaçlı dergiler (ör. Unibusiness, Utalojistik, Ulaşım Online, Logitrend) yayınlanmakta, lojistik web siteleri (ör. www.lojistikdunyasi.com, www.lojistikhaber.com, www.lojiturk.com, www.lojistikci.com) oluşturulmaktadır. Bununla birlikte lojistik sektörünün insan kaynakları sitesi sloganıyla yayında olan www.lojistikcv.com sitesi sayesinde profesyonel iş hayatında lojistik sektörü ihtiyaç duyduğu insan kaynaklarına ulaşma imkanı bulmaktadır. Ayrıca özel sektörün desteğiyle üniversiteler arası lojistik vaka yarışması düzenlenmekte, bu sayede lojistiğe ilgi duyan öğrencilerin kendilerini geliştirmede fırsat tanınmaktadır.

2.1.2. Akademik Çevre

Akademik anlamda Türkiye’de lojistik bilimine katkı sağlamak, eğitimi kolaylaştırmak amaçlı akademisyenler kitaplar yazmakta, ayrıca yayınevleri yurt dışı kaynaklı eserleri Türkçe’ye çevirterek bu amaca destek olmaktadır.

Lojistikle ilgili akademik gelişime katkı sağlamak amaçlı araştırmalar yapmakta. Bu çalışmaları bilimsel platformlarda duyurmaktadırlar. Lojistik alanında yapılan çalışmaları bilimsel platformda duyurma amaçlı Türkiye’de gerçekleştirilen kongreler arasında ilki 2012 yılında yapılan Ulusal Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresi ve ilk olarak 2003 yılında yapılan International Logistics and Supply Chain Congress bulunmaktadır. Ayrıca on ikincisi düzenlenecek olan Ulusal İşletmecilik kongresinde ilk defa “Lojistik” ana konular arasında yer almıştır (12. Ulusal İşletmecilik Kongresi, 2013).

Ancak ülkemizde lojistik ile ilgili bu kadar eğitim kurumu, düzenlenen kongreler, dernekler var iken, özel sektör aktif bir şekilde faaliyetlerini sürdürürken ve lojistik ile ilgili birçok akademik çalışma yapılırken maalesef akademik anlamda özgün bir lojistik dergisi bulunmamaktadır. Bu da yayın yapacak araştırmacıları zorlamakta, araştırmaları için farklı dergilerde kendilerine uygun alanlar aramak zorunda bırakmaktadır.

3. Araştırma

3.1. Amaç ve Kapsam

Bir disiplin olarak lojistik biliminin gelişmesinde Thomas Kuhn’un çalışmalarından yola çıkarak tarihsel birikimlerin, çevresel etkilerin, bilimsel araştırmalar ve yayınların, eğitimlerin, derneklerin, vb. etkili olduğunun belirtilebilmektedir. Bu kapsamda konumuzla birebir ilişkili olan lojistik alanında yapılmış, bilimsel araştırmalar ve yayınlar bize lojistik biliminin gelişimini incelemek açısından ışık tutmaktadır.

Bizim bu çalışmadaki amacımız, ülkemizde, ihracatın ve döviz girdilerinin artırılması amacıyla oluşturulan 24 Ocak 1980 Ekonomik İstikrar Kararları ile birlikte dış ticaret işlem hacminde yaşanan değişiklikleri milat kabul ederek, 1980 yılından 2011 yılına kadarki süreçte “Lojistik” alanında yazılan, lisansüstü düzeyinde yapılmış tezlerin ve yayınlanan makalelerin değerlendirilmesidir.

Belirlenen bu amaç doğrultusunda ülkemizde 1980-2011 yılları arasında ne kadar lisansüstü tezin, makalelerin yayınlandığı, nasıl bir dağılım içerdiği, konuların değişim trendleri incelenmiş, araştırma nişleri belirlenmiştir.

3.2. Varsayımlar ve Kısıtlar

Araştırmamızın varsayımı, belirlemiş olduğumuz anahtar kelimeler ile ilgili 1980-2011 dönem aralığındaki bütün tezlerin YÖK ulusal tez merkezi elektronik tez arşivine (<http://tez2.yok.gov.tr/>) yüklenmiş olduğu varsayılmıştır. Bununla birlikte Akademia Sosyal Bilimler İndeksinde (ASOS) (<http://asosindex.com/>) belirlemiş olduğumuz anahtar kelimeler ile ilgili 1980-2011 dönem aralığında kayıtlı dergilerinin ilgi makalelerinin yüklenmiş olduğu varsayılmıştır. 2012 yılına ait tez ve makalelerin tam olarak veri tabanında kayıtlı olmayacağı varsayılarak çalışmanın dönem aralığı 1980-2011 olarak belirlenmiştir.

Araştırmamızın bir kısıtı, bazı tez ve makalelere ilişkin hiçbir anahtar sözcüğün verilmemiş olmasıdır. Böyle çalışmaları fark ettiğimizde, özetini incelemiş ve ilgili kategoride çalışma değerlendirilmiştir. Bir diğer kısıt ise, akademisyenlerimizin yurt dışı dergilerde yayımladığı çalışmalar dahil edilmemiştir.

3.3. Çalışmanın Tasarımı

3.3.1. Kullanılan Yöntem

Çalışmamızda içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e göre içerik analizinde temel amaç, verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizinde temelde yapılacak ikilem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucuların anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır (Camkıran, 2011).

Hangi akademik çalışmaların araştırmamıza dahil edileceğini kurgularken aşağıda belirttiğimiz ölçütler belirlenmiştir:

1. Akademik çalışmalar ASOS indeks ve YÖK ulusal tez merkezi elektronik tez arşivine indekslenmesi
2. Akademik çalışmaların adresi Türkiye olması
3. Akademik çalışmaların Lojistik alanlarında olması
4. Akademik çalışmaların basım yılı 1980-2011 tarihleri arasında olması

Araştırma sırasında YÖK veri tabanından ön bir çalışma yapılmış ve anahtar sözcükler oluşturulmuştur. Oluşturulan bu anahtar sözcüklere daha sonra tek tek YÖK veri tabanında ve ASOS'da sorgulanmış, sorgulama sonucunda çıkan yayınlar, ana başlıklarda kodlanmıştır.

3.3.2. Kodlama ve Sınıflandırma

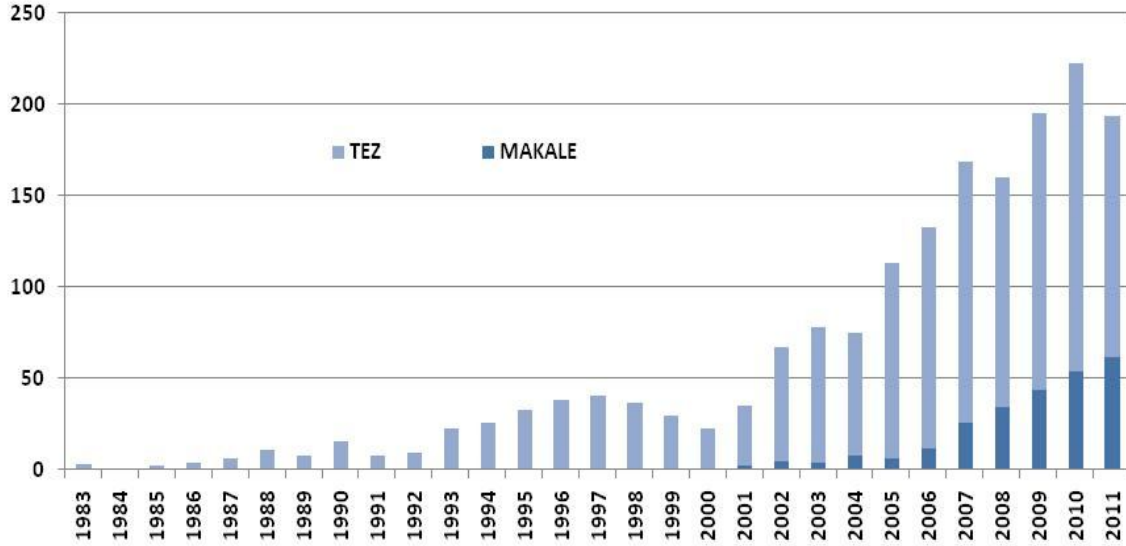
Çalışmamızda lojistik yazınına dair ana başlıklarının belirlenmesinde Dr. M. Hakan Keskin'in "Kavramlar, Prensipler, Uygulamalar, Lojistik El Kitabı Küresel Tedarik Zinciri Pratikleri" kitabının içindekiler kısmındaki başlıklar, Ebbe Gubi, Jan Stentoft Arlbjörn ve John Johansen'nin "Distribution & Logistics Management" dergisinde yayınlanmış "Doctoral dissertations in logistics and supply chain management A review of Scandinavian contributions" adlı çalışmalarında belirttikleri başlıklar ve II. Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresinde belirtilmiş bildiri konuları baz alınarak Tablo 1'deki ana başlıklar belirlenmiştir (Gubi vd., 2003; II. Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresi, 2013).

Tablo 1: Lojistik Yazınına Dair Seçilen Ana Başlıklar

1.	AĞ TASARIMI VE DAĞITIM YÖNETİMİ	14.	LOJİSTİK YATIRIM ANALİZİ
2.	BAKIM YÖNETİMİ	15.	LOJİSTİK YÖNETİMİ
3.	DEPO YÖNETİMİ	16.	MÜŞTERİ İLİŞKİLERİ YÖNETİMİ (CRM)
4.	DIŞ KAYNAK KULLANIMI	17.	PAKETLEME VE KATMA DEĞERLİ HİZ.
5.	ELLEÇLEME	18.	PERFORMANS YÖNETİMİ
6.	ENVANTER YÖNETİMİ	19.	SEKTÖREL UYGULAMALAR
7.	İNSANI YARDIM- AFET LOJİSTİĞİ	20.	STRATEJİK LOJİSTİK PLANLAMA
8.	JIT UYGULAMALARI	21.	TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİ
9.	KALİTE YÖNETİMİ	22.	TERSİNE LOJİSTİK
10.	LOJİSTİK BİLİŞİM VE İLETİŞİM	23.	TÜRKİYE'DE LOJİSTİK
11.	LOJİSTİK EĞİTİMİ	24.	ULAŞTIRMA YÖNETİMİ
12.	LOJİSTİK TARİHİ	25.	ULUSLAR ARASI LOJİSTİK
13.	LOJİSTİK MERKEZLER – KÖYLER	26.	YALIN LOJİSTİK

3.4. Analiz Sonuçları

1980-2011 yılları arasında yayınlanan akademik çalışmaları incelediğimizde ASOS’da indekslenmiş 257 adet makaleye ve YÖK veri tabanında 1506 adet teze ulaşılmıştır.

Şekil 1: Yıllara Göre Akademik Çalışmaların Dağılımı

Akademik çalışmaların çalışmamız kapsamında seçilen ana başlıklar çerçevesinde konularına göre dağılımı incelendiğinde ilk sırayı 33 adet makale ve 204 adet tez ile Tedarik Zinciri Yönetimi, ikinci sırayı 20 adet makale ve 181 adet tez ile Envanter Yönetimi, üçüncü sırayı ise 16 adet makale ve 181 adet tez ile Ağ Tasarımı ve Dağıtım Yönetimi konuları almaktadır. Akademik çalışmaların konu başlıklarına göre dağılımıyla ilgili diğer veriler Ek B’de yer almaktadır.

Akademik çalışmaların üniversitelere göre dağılımını incelediğimizde ilk sırayı Dokuz Eylül Üniversitesi’nin, ikinci sırayı İstanbul Teknik Üniversitesi’nin ve üçüncü sırayı İstanbul Üniversitesi’nin almış olduğunu görülmektedir. Bu sıralamaya dahil olan ilk vakıf üniversitesi ise 10uncu sıradaki İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi’dir.

Tablo 2: Akademik Çalışmaların Üniversitelere Göre Dağılımı (İlk 10)

SIRA	ÜNİVERSİTE	ADET	%
1.	Dokuz Eylül Üniversitesi	185	10,49%
2.	İstanbul Teknik Üniversitesi	184	10,44%
3.	İstanbul Üniversitesi	161	9,13%
4.	Marmara Üniversitesi	136	7,71%
5.	Yıldız Teknik Üniversitesi	94	5,33%
6.	Gazi Üniversitesi	91	5,16%
7.	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	90	5,10%
8.	Boğaziçi Üniversitesi	78	4,42%
9.	Anadolu Üniversitesi	55	3,12%
10.	İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	50	2,84%

Lojistik yazını en çok inceleyen ilk 5 üniversitenin ana başlık dağılımına baktığımızda, Dokuz Eylül Üniversitesinin 18 yayın ile “Lojistik Yönetimi”, İstanbul Teknik Üniversitesinin 25 adet yayın ile “Tedarik Zinciri Yönetimi”, İstanbul Üniversitesinin 26 yayın ile “Türkiye’de Lojistik”, Marmara Üniversitesinin 19 adet yayın ile “Ulaştırma Yönetimi”, ve Yıldız Teknik Üniversitesinin 13 yayın ile “Tedarik Zinciri Yönetimi” konularına ağırlık verdiği tespit edilmiştir. Yerli lojistik yazına en çok katkıda bulunan ilk beş üniversitenin yayın sayılarıyla ilgili detaylı çizelge Ek C’dedir.

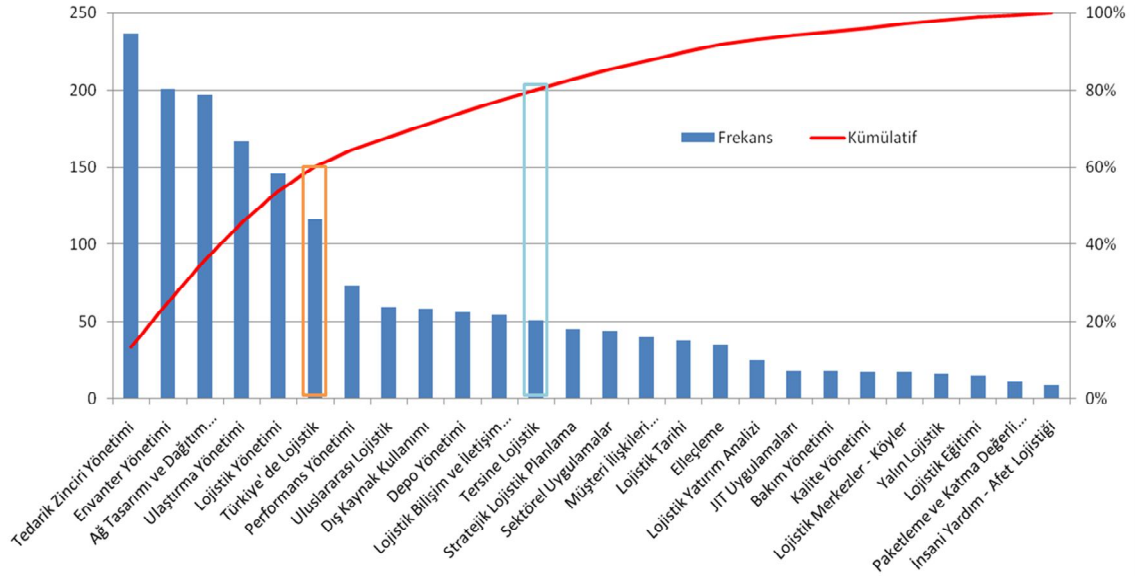
Ferda Erdem’in “Örgütsel Davranış Araştırmalarında Niş Alanlar Nasıl Belirleniyor? Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Yazını Üzerine Kısa Bir Değerleme” başlıklı makalesinde izlediği yol örnek alınarak, öncelikli olarak yıllar itibarıyla ana başlıklar sıralanmış ve her yıl için en az 3 kere çalışılmış olması dikkate alınarak akademik çalışmalar arasından bir ön eleme yapılmış ve sonrasında en sık çalışılan ana başlıklar belirlenmiştir. Akademik çalışmaların %47’si (832 adet) sırasıyla beş ana başlık üzerinde yoğunlaşmaktadır: tedarik zinciri yönetimi, envanter yönetimi, ağ tasarımı ve dağıtım yönetimi, lojistik yönetimi, ulaştırma yönetimi. (Erdem, 2009)

Belirlenen bu konuların kesintisiz incelenme sürecine bakıldığında 1987-2011 aralığıyla envanter yönetiminin en uzun süre incelenen konu olduğunu ortaya çıkmaktadır. Bu ana başlığı 2000-2011 aralığıyla tedarik zinciri yönetimi takip etmektedir.

Tablo 3: Alan Ana Başlıklar

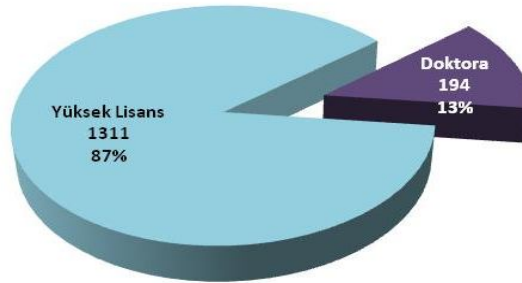
ANA BAŞLIKLAR	AKADEMİK ÇALIŞMA ADEDİ
Tedarik Zinciri Yönetimi (2000-2011)	220
Envanter Yönetimi (1987-2011)	198
Ağ Tasarımı ve Dağıtım Yönetimi (2001-2011)	170
Lojistik Yönetimi (2002-2011)	112
Ulaştırma Yönetimi (2001-2011)	132

Pareto analizine göre başlıklar incelendiğinde ise başlık dağılımlarının %20’sinin, lojistik yazınının %80’nini karşılamadığı gözlemlenmiştir.

Şekil 2: Pareto Analizine Göre Akademik Çalışmaların Dağılımı

Araştırmaya dâhil edilen tezlerin tez türüne göre bir sınıflama yapıldığında, bu tezlerin 1311 (%87) tanesinin yüksek lisans, 194 (%13) tanesinin doktora tezi olduğu gözlemlenmiş, bir tezin türünün belirtilmediği fark edilmiştir.

Şekil 3: Tez Türüne Göre Dağılım

Hazırlanan tezlerin ilk 5 üniversiteye göre dağılımı Tablo 4'de gösterilmiştir. Bu analize göre lojistik yazınıyla ilgili en çok yüksek lisans tezi İstanbul Teknik Üniversitesinde, en çok doktora tezi ise Dokuz Eylül Üniversitesinde yapılmıştır.

Tablo 4: Üniversitelere Göre Tezlerin Dağılımı (İlk 5)

SIRA	ÜNİVERSİTE	YÜKSEK LİSANS	DOKTORA	TOPLAM	%
1.	İstanbul Teknik Üniversitesi	159	22	181	12,1%
2.	Dokuz Eylül Üniversitesi	126	31	157	10,5%
3.	İstanbul Üniversitesi	128	26	154	10,3%
4.	Marmara Üniversitesi	116	16	132	8,8%
5.	Yıldız Teknik Üniversitesi	71	21	92	6,1%

Tamamlanmış tezlerin enstitü düzeyinde incelemesine baktığımızda 723 yüksek lisans ve 100 doktora teziyle Fen Bilimleri Enstitüsü birinci sırada gelmekte, bunu 451 yüksek lisans ve 78 doktora teziyle Sosyal Bilimler enstitüsü takip etmektedir. Üçüncü sırada yer alan 67 yüksek lisans ve 8 doktora tezi tamamlanmış bulunan Mühendislik ve Fen Bilimleri Enstitü'lerini ilk sırada yer alan Fen Bilimleri Enstitü'leriyle birleştirdiğimizde yurt içinde alanda yapılan tezlerin %59,63'nü altında imzaları olduğu görülmektedir. Burada ilk üç sırayı dikkate aldığımızda ise enstitülerde yapılan tezlerin tüm tezlerin %94,75'ini oluşturduğu görülmektedir. Enstitü bazlı olarak yapılan tezlere ait detaylı veriler Ek D'de yer almaktadır.

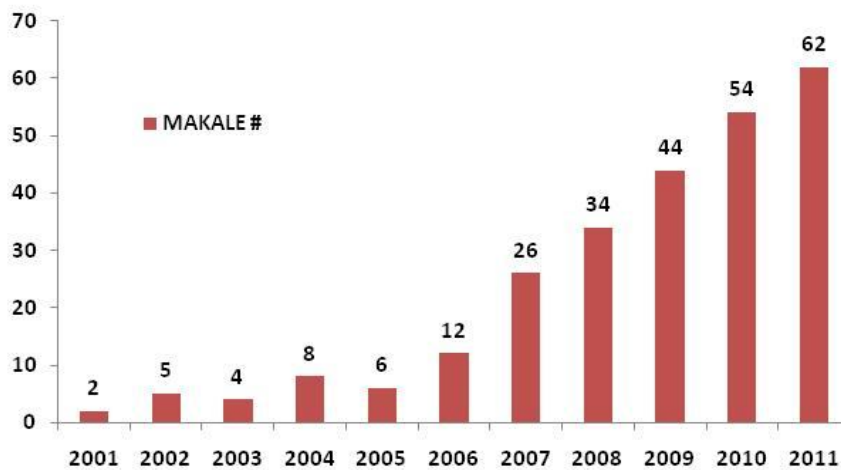
Konu başlıklarına göre tezlerin dağılımı incelendiğinde ilk sırada “Endüstri ve Endüstri Mühendisliği” yer almakta, peşinden “İşletme” gelmektedir.

Tablo 5: Konu Başlığına Göre Tezler (İlk 5)

KONU BAŞLIĞI	ADET	%
Endüstri ve Endüstri Mühendisliği	678	45,0%
İşletme	348	23,1%
Denizcilik	128	8,5%
Ekonomi	88	5,8%
Bilgisayar Mühendisliği Bilimleri	41	2,7%

Ana başlıklarına göre tezlerin karşılaştırmasını yaparsak, yüksek lisansta en çok araştırması yapılan konunun 180 tez ile “Tedarik Zinciri Yönetimi” ve 164 tez ile “Envanter Yönetimi”, doktora en ise 30 tez ile “Ağ Tasarımı ve Dağıtım Yönetimi” ve 24 tez ile “Tedarik Zinciri Yönetimi” olduğu gözlemlenmiştir. Ana başlıklarına göre tamamlanan tezlere ait detaylı veriler Ek E'de yer almaktadır.

Yıllara göre yayınlanan makaleleri incelediğimizde bir artış ivmesi gözlemlenmektedir (Şekil 4). ASOS'da ilk 2001 yılında gözlemlenen makaleler 2011 yılına kadar artarak devam etmiş ve arama kriterlerimize göre toplamda 257 adet makale indekslenmiştir.

Şekil 4: Yıllara Göre Makale Adetleri

İlk yazarların üniversiteleri baz alınarak yapılan incelemede makale adetlerine göre ilk sırada Dokuz Eylül Üniversitesi yer almaktadır.

Tablo 6: Üniversitelere Göre Makale Adetleri (İlk 10)

SIRA	ÜNİVERSİTE	ADET
1.	Dokuz Eylül Üniversitesi	28
2.	Anadolu Üniversitesi	18
3.	Afyon Kocatepe Üniversitesi	8
4.	Atatürk Üniversitesi	8
5.	Sakarya Üniversitesi	8
6.	Hacettepe Üniversitesi	7
7.	İstanbul Üniversitesi	7
8.	Süleyman Demirel Üniversitesi	7
9.	Gazi Üniversitesi	6
10.	Karadeniz Teknik Üniversitesi	6

Dergilere göre makale adetleri incelendiğinde Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi birinci sırada yer almaktadır.

Tablo 7: Dergilere Göre Makale Adetleri (İlk 10)

SIRA	DERGİ	ADET
1.	Dokuz Eylül Üniversitesi SBE. Der.	18
2.	Atatürk Üniversitesi İİB. Der.	14
3.	Ege Akademik Bakış	13
4.	Anadolu Üniversitesi SB. Der.	10
5.	İstanbul Ticaret Üniversitesi SB. Der.	9
6.	Dumlupınar Üniversitesi SB. Der.	8
7.	Ankara Üniversitesi SBF. Der.	7
8.	Atatürk Üniversitesi SBE. Der.	7
9.	Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF. Der.	6
10.	International Journal of Business and Management Studies	6

4. Sonuç ve Değerlendirme

Bu çalışmada, Türkiye’deki lojistik yazınının tarihsel gelişimi konusu ele alınmış ve giderek önem kazanan lojistik bilimine ülkemizde akademik anlamda nasıl yaklaşıldığı, 1980-2011 yılları arasında alanındaki yerli yazının içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda öncelikle lojistik kavramı tanımlanmış, tarihsel gelişimi incelenmiş, Türkiye’de lojistik sektörü değerlendirilmiş, lojistik disiplininin gelişimi ve Türkiye yansımaları açıklanarak, lojistiğin bir disiplin olarak görülmesinin temel fonksiyonlarından biri olan lojistik alanında Türkiye’de yapılmış akademik çalışmalar içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir.

Lojistiğin bir disiplin olarak belirlenebilmesi için gerekli olan faktörler incelendiğinde, yurt dışında günümüzdeki lojistik içeriğine uygun akademik çalışmaların yirminci yüzyılın ortalarında görülmeye başlandığı belirtilmiş, yapılan

akademik çalışmaların lojistik çatısı altında toplanabilmesi için 1961 yılından başlayarak lojistikle ilgili akademik dergilerin yayımlanmaya başladığı gözlemlenmiş, gene aynı dönemlerde sektör temsilcilerini ve bilim adamlarını bir araya getiren dernekler kurulmuştur.

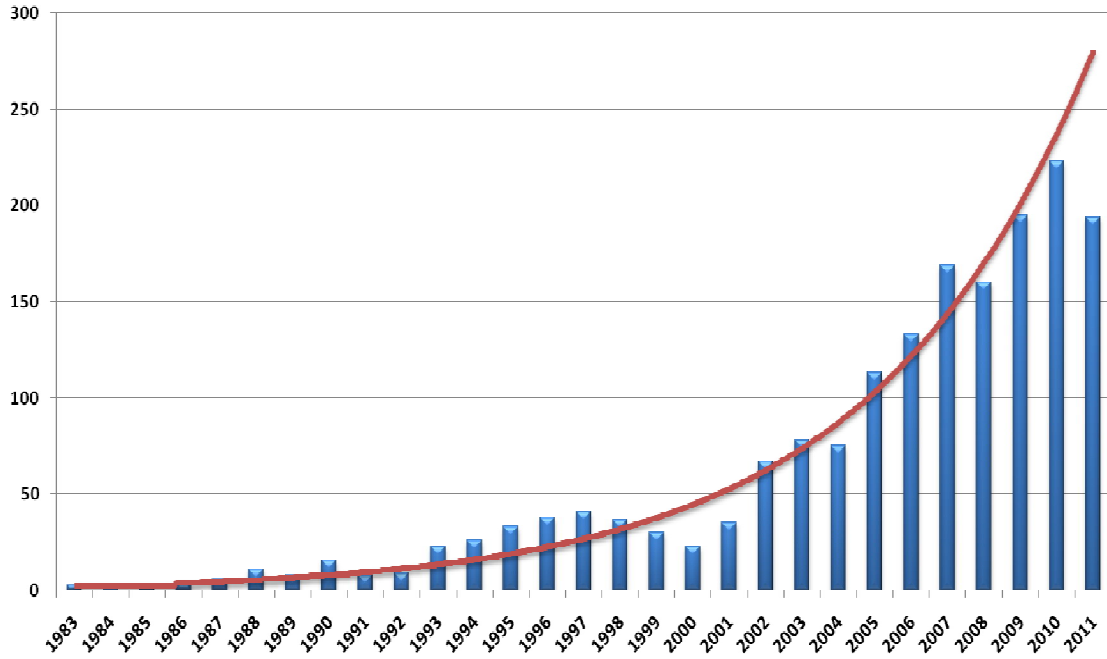
Ülkemizde ise 1988 yılında açılan 9 Eylül Üniversitesi Deniz İşletmeciliği ve Yönetimi Yüksek Okulu ile lojistik ve tedarik zinciri yönetimi eğitimi ile ilgili ilk temeller atılmıştır. Bugün 57 üniversitede ön lisans, 21 üniversitede lisans, 12 üniversitede yüksek lisans ve 5 üniversitede doktora programı bulunmaktadır. Böylelikle lojistik biliminin geleceğiyle ilgili öğretim elemanı, araştırmacı ve eğitilmiş profesyonel personel yetiştirilmektedir.

Ülkemizde, lojistik alanında yapılan akademik çalışmaların duyurulmasında önemli bir faktör olan kongreler gerek ulusal gerekse uluslararası düzenlenmekte bu sayede bir bilim dalı olmanın uluslararası gerekliliklerinden birisi yerine getirilmektedir.

Özel sektörde, lojistik yaklaşımlarını geliştirmek için kurdukları derneklerde bir araya gelen iş adamları düzenledikleri fuarlar ve kongrelerle sektörel farkındalıklarını arttırmayı hedeflemektedir. Özellikle UND ve UTİKAD gibi kuruluşlar dernek olmalarına rağmen adeta bir meslek odası gibi çalışmakta, ulusal politikaların belirlenmesinde ve uygulamaya yönelik düzenlemelerin hayata geçirilmesinde etkin rol üstlenmektedirler.

Ancak ülkemizde lojistiğin bir disiplin olarak kabul edilmesi için gerekli olan faktörlerden eğitim kurumları, meslek odaları, kongreler, akademik çalışmalar var iken T.C. Üniversiteler Arası Kurul Başkanlığı sitesinde (T.C. Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı, 2013) yer alan doçentlik sınav alanlarında lojistik biliminin yer almaması ülkemizde lojistik alanında akademik kariyer yapmak isteyen akademisyenlerin doçentliğini farklı disiplinlerden almak zorunda bırakmaktadır. Bununla birlikte araştırmanın veri toplama aşamasında YÖK elektronik veri tabanında ayrıntılı arama seçeneğinde yer alan konu filtresinde lojistiğin yer almaması da YÖK'ün lojistik bilimine yaklaşımını göstermektedir. Fakat bazı çalışmalarda gözlemlenen lojistiğin bir disiplin olarak algılanması yerine, pazarlamanın bir alt kolu olarak görülmesi gene de kabul edilebilir bir yaklaşım olmamaktadır.

1980-2011 yılları arasında yayınlanan akademik çalışmaları incelediğimizde ASOS'da indekslenmiş 257 adet makaleye ve YÖK veri tabanında 1506 adet teze ulaşılmıştır. Çalışmamıza dahil ettiğimiz lojistik alanındaki akademik çalışmaların yıllara göre dağılımını incelediğimizde çalışmaların artan bir ivme ile yayınlandığı gözlemlenmiştir (Şekil 5). 1980 sonrası süreçte ülkemizin serbest piyasada ihracata dayalı büyüme modeline geçmesi ile birlikte firmaların artan rekabet koşullarında maliyetlerini azaltmak için lojistiği bir çıkış yolu görmesi ve global bazda lojistik alanında yapılan çalışmaların artması neticesinde ülkemizde lojistik bilimi gerek akademik gerekse ticari anlamda önem kazanmıştır. Bunun doğal bir sonucu olarak da akademisyenlerimiz bu bilim dalına olan ilgilerini giderek arttırmış ve yaptıkları çalışmalarda lojistik bilimine yer vermişlerdir.

Şekil 5: Yıllara Göre Makale ve Tez Dağılımı

Akademik çalışmaların konularına göre dağılımı incelendiğinde ilk 3 sırayı Tedarik Zinciri Yönetimi, Envanter Yönetimi ve Ağ Tasarımı ve Dağıtım Yönetimi oluşturduğu bulunmuştur. Günümüzde artık çok da sık duymaya başladığımız “Şirketler değil tedarik zincirleri rekabet etmektedir” sözünden de yola çıkarak lojistik biliminin ana araştırma unsurlarını şekillendirmede önemli bir faktör olan sektörel ihtiyaçların bir sonucu olarak Tedarik Zinciri Yönetimi konu başlığının öne çıkması çok da şaşırtıcı bir durum değildir.

Ayrıca, yüksek öğretim seviyesinde verilen derslerin ağırlıkları incelenerek, yapılan yayınlarla dersin ağırlığı arasındaki paralellik değerlendirilmiştir. Bu kapsamda Üniversitelerin web siteleri üzerinden yapılan incelemede ön lisans seviyesinde 49 üniversitenin ve lisans seviyesinde 19 üniversitenin müfredatına ulaşılabilmektedir. Yaptığımız müfredat analizinde çalışmamıza paralel olarak, akademik çalışmalarda en çok işlenen konu olan Tedarik Zinciri Yönetiminin ön lisans seviyesinde %61 ve lisans seviyesinde %84 oranında yer aldığı tespit edilmiştir. Envanter yönetiminin ise ön lisans seviyesinde %69 ve lisans seviyesinde %74 oranında üniversitelerimizin müfredatlarda yer almaktadır. Dolayısıyla akademisyenlerimizin araştırma alanlarındaki eğilimlerinin yüksek öğretim kurumlarındaki eğitim faaliyetlerine de yansıdığı gözlemlenmiştir. Buna rağmen akademisyenlerimizin araştırma ilgi alanları ile verdikleri dersler arasındaki paralellığe dair bulgunun ayrı bir çalışmada test edilmesine ihtiyaç vardır.

Akademik çalışmaların üniversitelere göre dağılımını incelediğimizde ilk 1988 yılında Deniz İşletmeciliği ve Yönetimi Yüksek Okulunu açarak lojistik eğitim ile ilgili ülkemizdeki ilk temelleri atan Dokuz Eylül Üniversitesinin, ikinci sırayı İstanbul Teknik Üniversitesinin ve üçüncü sırayı İstanbul Üniversitesinin almış olduğunu görülmektedir. Makalelerin yayımlandığı dergilerde ise ilk sırayı gene lojistik eğitiminin ülkemizde ilk çıkış noktası olan Dokuz Eylül Üniversitesine ait bir dergi olan Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisidir. Bununla birlikte maalesef akademik anlamda özgün bir lojistik dergisi bulunmamaktadır. Bu da yayın yapacak

araştırmacıları zorlamakta, araştırmaları için farklı dergilerde kendilerine uygun alanlar aramak zorunda bırakmaktadır.

Buna karşılık, hazırlanan tezlerin üniversitelere göre dağılımı incelendiğinde lojistik yazınıyla ilgili en çok yüksek lisans tezi İstanbul Teknik Üniversitesinde, en çok doktora tezi ise Dokuz Eylül Üniversitesinde yapılmıştır. İstanbul Teknik Üniversitesi'nin Endüstri Mühendisliği bölümünün lojistik ve tedarik zinciri konularına olan yakınlığı ve mesleki kariyer anlamında hedef sektör olması, ayrıca Dokuz Eylül Üniversitesinde Denizcilik Fakültesi ve Endüstri Mühendisliği bölümlerinin olması bu sıralamada ilk sıralarda yer almalarının önemli sebeplerindendir.

Yayınlanmış tezlerin enstitü bazlı incelemesine baktığımızda Fen Bilimleri Enstitüsü birinci gelmekte, bunu Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mühendislik ve Fen Bilimleri Enstitüsü takip etmektedir. Bu da ülkemizde lojistik bilimine sayısal ağırlıklı bir araştırma eğilimi olduğunu göstermektedir. Ayrıca YÖK elektronik veri tabanındaki konu başlıklarına göre sıralama yapıldığında sayısal eğilimin bir sonucu olarak en fazla “Endüstri ve Endüstri Mühendisliği” konu başlığında tezlerin sınıflandırıldığı gözlemlenmiştir. “Endüstri ve Endüstri Mühendisliği” konu başlığının ardından “İşletme” gelmektedir. Bu bulgu yayınların çıkış noktası olan üniversiteler ile ilgili bulguyu destekler niteliktedir.

Belirlenen bu konuların kesintisiz incelenme sürecine bakıldığında araştırma alanları olarak, 1987-2011 aralığıyla envanter yönetiminin en uzun süre incelenen konu olduğunu ortaya çıkmaktadır. Bu ana başlığı 2000-2011 aralığıyla tedarik zinciri yönetimi takip etmektedir. Ayrıca globalleşme ile tedarik zinciri yönetiminin öneminin artması, gerek sektörel ihtiyaçlar, gerekse akademisyenlerin yabancı yayınlardaki akademik trendleri takip etmek kaygılarının bir sonucu olarak çalışılan akademik yayın adedi baz alındığında tedarik zinciri yönetimi birinci sırada yer almaktadır. İlk dönemlerde firmalar kendi iç yapılarında iyileştirmeye gitmek için envanter yönetimini ön plana çıkarırken, global çağda ağlar arası zincirde fark yaratabilmek için tedarik zincirine ağırlık verilmiştir.

Pareto analizine göre başlıklar incelendiğinde ise başlık dağılımlarının %20'sinin, lojistik yazınının %80'nini karşılamadığı gözlemlenmiştir. Şöyle ki, “Türkiye’de Lojistik” başlığında akademik çalışmaların %80'ine ulaşmak gerekiyordu, fakat ancak başlıkların %46'sına gelince (12. Başlıkta) %80 değerine ulaşılmaktadır. Bu bağlamda Türkiye’de lojistik bilimine ilişkin araştırmaların daha gelişme evresinde olduğu anlaşılmaktadır.

Ülkemizde lojistik bilimi sektörel ihtiyaçlar doğrultusunda şekillenmektedir. Hatta özel sektör kurduğu derneklerle işgücü ihtiyacını karşılamak için okullar açmakta, eğitimler düzenlemektedir. Bunun doğal bir sonucu olarak da lojistik bilimi ile ilişkili yapılan akademik çalışmalar ülkemizde özel sektörün üzerinde durduğu konuları yansıtmaktadır. Bu kapsamda, özel sektör temsilcileri bağlı oldukları şirketlerde lojistik faaliyetlerinde fark yaratmak, sektörün nabzını tutmak ve rekabet avantajı sağlamak için öncelikli olarak araştırma alanları başlığında yer alan konulardaki faaliyetlerini incelemeli, geliştirmeli ve gerekirse değiştirmelidir.

Ayrıca lojistik disiplininin eğitimini almış öğrencilerin profesyonel iş hayatlarında sektörün ihtiyaçlarını destekleyebilecek donanımda yetişmeleri için akademisyenler ders içeriklerinde araştırma alanları konu başlıklarının üzerinde durmalı, hatta saha örnekleri ile derslerini desteklemelidir. Bununla birlikte, yüksek

öğretim seviyesinde eğitimin asıl amacının topluma lojistik bilimi ile ilgili akademik bakış açısına sahip, olayları sorgulayıp, değerlendirebilecek ve gerektiğinde çözüme kavuşturacak bireyleri kazandırmak olduğu unutulmamalıdır.

Kaynakça

- (2013, February 28). 12. Ulusal İşletmecilik Kongresi [12th National Management Congress]. Retrieved 2013, February 28, from http://www.12uik.org/?p=ana_konular
- (2013, February 28). Yükseköğretim Kurulu [Board of Higher Education]. Retrieved 2013, February 28, from <http://www.yok.gov.tr/web/guest/universitelerimiz>
- (2013, March 01). II. Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresi [II. Logistics and Supply Chain Congress]. Retrieved 2013, May 06, from <http://ltz2013.aksaray.edu.tr/default.asp?id=368>
- (2013, March 11). Beykoz Lojistik Meslek Yüksekokulu [Beykoz Vocational School of Logistics]. Retrieved 2013, March 11, from <http://www.beykoz.edu.tr/tr/content/>
- (2013, March 11). Kühne Logistics University. Retrieved 2013, March 11, from <http://www.the-klu.org/>
- (2013, March 27). T.C. Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı [Republic of Turkey Interuniversity Council Presidency]. Retrieved 2013, March 27, from <http://www.uak.gov.tr/?q=node/13>
- Akdemir, H. Y. (2011). Lojistik Sektörü İş Gücü Profilinin Değerlendirilmesi İzmir İli Örneği [Logistics Sector Workforce Profile Evaluation of İzmir Province Example]. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üni. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir, 2.
- Alptekin, V. (2009). IMF İstikrar Politikalarının Türkiye Ekonomisi Üzerine Etkileri (1980-2004) [IMF Stabilization Policies Effects On The Turkish Economy (1980-2004)]. SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 11(17), 469-490.
- Babacan, M. (2013). Lojistik Sektörünün Ülkemizdeki Gelişimi ve Rekabet Vizyonu [Logistics Sector's Development in Turkey and Competition Vision]. Ege Akademik Bakış, 3(1), 8-15.
- Camkıran, T. M. (2011). 1981 ve 2006 Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük 8. Sınıf Programlarına Göre Hazırlanmış Ders Kitaplarının İçerik ve Kullanılabilirlik Açısından Karşılaştırılması [A comparison of textbooks of Turkish Republic revolution history and Kemalism between the years of 1981 and 2006" in terms of content and usability]. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul. 71
- Delfmann, W., Dangelmaier, W., Günthner, W., Klaus, P., Overmeyer, L., Rothengatter, W., Weber, J., Zentes, J. (2010). Towards a science of logistics: cornerstones of a framework of understanding of logistics as an academic discipline. Logist. Res, 2, 58. DOI: 10.1007/s12159-010-0034-5
- Erdem, F. (2009). Örgütsel Davranış Araştırmalarında Niş Alanlar Nasıl Belirleniyor? Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Yazını Üzerine Kısa Bir Değerleme [How Research Niche Areas Determined in Organizational Behavior Studies? A Brief Review on Literature of the National Management and Organization Congress]. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 4(1), 68-73.

- Farris, M. T. (1997). Evolution of Academic Concerns with Transportation and Logistics. *Transportation Journal*, 37(1), 42.
- Gravier, M., & Farris, M. (2008). An Analysis of Logistics Pedagogical Literature: Past and Future Trends in Curriculum, Content, and Pedagogy. *The International Journal of Logistics Management*, 19(2), 234-235.
- Gubi, E., Arlbjurn, J. S., Johansen, J. (2003). Doctoral Dissertations in Logistics and Supply Chain Management: A Review of Scandinavian Contributions. *Distribution & Logistics Management*, 33(10), 871.
- Güner, S., & Coşkun, E. (2012). Comparison of Impacts of Economic and Social Factors on Countries' Logistics Performances: A Study With 26 OECD Countries. *Research in Logistics & Production*, 2(4), 330-331.
- Işık, E. (2009). Türkiye'de Lojistik Hizmetlerinin Gelişiminin İhracat Odaklı Büyümeye Etkileri [The effects of the development in logistics services on export led growth in Turkey]. Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aydın, Türkiye, 43,56.
- Karaçor, Z., & Alptekin, V. (2006). 1980 Sonrası İstikrar Politikaları Işığında Türkiye Ekonomisinin Trend Analizi Yardımıyla Değerlendirilmesi [Assessment of Turkey's Economy with Trend Analysis According to After 1980 Stabilization Policies]. *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 6(11), 309.
- Klaus, P., & Müller, S. (2012). *The Roots of Logistics A Reader of Classical Foundations of the Science of Logistics*. Nürnberg, Almanya: Springer.
- Küçüksolak, B. T. (2006). Dünya'da ve Türkiye'de Lojistik Eğitimi [Logistics education at world and Turkey]. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. İstanbul. 18, 20, 55, 58.
- Mucuk, M. (2008). Bütçe ve Cari İşlemler Dengesi Arasındaki İlişki: Türkiye Örneği (1989-2004) [Relationship Between Budget and Current Account Balance: The Case of Turkey (1989-2004)]. *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 9(19), 206.
- ÖSYM, (2012). 2012 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu. Ankara.Türkiye.
- TC Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı, (2010). Taşımacılık ve Lojistik Sektörü Raporu [Transport and Logistics Sector Report]. 20.
- TOBB, (2012), VI. Türkiye Sektörel Ekonomi Şurası [Turkey's Sectoral Economic Council]. Ankara. Türkiye. 361-366.

Ek A: Sektördeki Kurum ve Kuruluşlar (TC Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı, 2010)

İSİM	KISALTMA	TANIM	WEB SİTESİ
Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği	UTIKAD	Türkiye’de ve uluslararası alanda kara, hava, deniz, demiryolu, kombine taşımacılık ile lojistik hizmetleri üreten 350 şirketin üye olduğu sivil toplum örgütüdür.	www.utikad.org.tr
Lojistik Derneği	LODER	Özellikle konferanslar, eğitim ve lojistik firmalarını bilgilendirme alanlarında faaliyet gösteren ve 2,505 üyesi bulunan mesleki bir dernektir.	www.loder.org.tr
Türkiye Kargo, Kurye ve Lojistik İşletmecileri Derneği	KARİD	Kargo, Kurye, Dağıtım ve lojistik işletmecileri arasında birlik ve uyumu sağlamak amaçlı kurulmuş 27 üyesi bulunan bir dernektir	www.karid.org.tr
Uluslararası Nakliyeciler Derneği	UND	Türkiye kara nakliye sektörünün her türlü sorununu ulusal ve uluslararası platformda çözmek amacıyla bir araya gelen sektör temsilcileri tarafından kurulmuş bir meslek örgütüdür ve 940 üyesi vardır.	www.und.org.tr
Demiryolu Taşımacılığı Derneği	DTD	Demiryolu taşımacılığını çağın ve ülkenin gerekleri doğrultusunda geliştirmek ve demiryolu taşımacılığının payını yükseltmek temel amacıyla kurulmuş bir dernektir ve 26 üyeye sahiptir.	www.dtd.org.tr
Uluslararası Karayolu ile Yük Taşımacıları ve Acente Sahipleri Derneği	UKAT	Karayolu yük taşımacıları ile ilgili gümrük problemlerinin çözümü, sektördeki yıkıcı rekabetin önlenmesi ve sorunların çözümündeki zaman kaybını ortadan kaldırmak için kurulmuş 2,000 üyeli bir dernektir.	www.ukat.org.tr
Türkiye Nakliyeciler Derneği	TND	Tüm sektör kuruluşlarını bir büyük organizasyon içinde bir araya getirerek, sektörün ulusal ve uluslararası sosyoekonomik açıdan etkin bir güç unsuru haline gelmesini sağlamak amacı ile kurulmuştur ve 150 üyesi bulunmaktadır.	www.tnd.org.tr
Araç Lojistikçileri Derneği	ARLOD	Dernek sürücülere güvenli sürüş ve araç nakliyesi yükleme ve taşınması konularında eğitimler vermektedir. Otomotiv sektörüne bitmiş araç lojistiği alanında destek veren firmalardan oluşan 22 üyeli bir dernektir.	www.arlod.org
Türkiye Liman İşletmecileri Derneği	TÜRKLİM	Özel sektör liman ve iskele işletmecilerinin sektörel sorunlarına ortak bir platformda çözüm aramak ve dayanışmayı sağlamak amacı ile kurulmuş 56 üyeli bir dernektir.	www.turklim.org

Ek B: Akademik Çalışmaların Konu Başlıklarına Göre Dağılım

SIRA	ANA BAŞLIK	MAKALE	TEZ	TOPLAM	%
1	Tedarik Zinciri Yönetimi	33	204	237	13,44%
2	Envanter Yönetimi	20	181	201	11,40%
3	Ağ Tasarımı ve Dağıtım Yönetimi	16	181	197	11,17%
4	Ulaştırma Yönetimi	40	127	167	9,47%
5	Lojistik Yönetimi	11	135	146	8,28%
6	Türkiye'de Lojistik	17	99	116	6,58%
7	Performans Yönetimi	13	60	73	4,14%
8	Uluslararası Lojistik	9	50	59	3,35%
9	Dış Kaynak Kullanımı	8	50	58	3,29%
10	Depo Yönetimi	3	53	56	3,18%
11	Lojistik Bilişim ve İletişim Sistemleri	5	49	54	3,06%
12	Tersine Lojistik	13	38	51	2,89%
13	Stratejik Lojistik Planlama	12	33	45	2,55%
14	Sektörel Uygulamalar	3	41	44	2,50%
15	Müşteri İlişkileri Yönetimi(CRM)	15	25	40	2,27%
16	Lojistik Tarihi	11	27	38	2,16%
17	Elleçleme	1	34	35	1,99%
18	Lojistik Yatırım Analizi	7	18	25	1,42%
19	JIT Uygulamaları	4	14	18	1,02%
20	Bakım Yönetimi	3	15	18	1,02%
21	Kalite Yönetimi	2	15	17	0,96%
22	Lojistik Merkezler - Köyler	5	12	17	0,96%
23	Yalın Lojistik	2	14	16	0,91%
24	Lojistik Eğitimi	2	13	15	0,85%
25	Paketleme ve Katma Değerli Hizmetler		11	11	0,62%
26	İnsani Yardım - Afet Lojistiği	2	7	9	0,51%
TOPLAM		257	1506	1763	100%

Ek C: İlk 5 Üni. Ana Başlıklara Göre Akademik Çalışmaların Dağılımı

ANA BAŞLIK	Dokuz Eylül Üni	İstanbul Teknik Üni	İstanbul Üni	Marmara Üni	Yıldız Teknik Üni	TOPLAM	%
Tedarik Zinciri Yönetimi	18	25	11	18	13	85	11,2%
Envanter Yönetimi	12	13	13	18	6	62	8,2%
Ağ Tasarımı ve Dağıtım Yönetimi	15	17	11	9	10	62	8,2%
Lojistik Yönetimi	33	13	23	16	6	91	12,0%
Ulaştırma Yönetimi	9	16	24	19	11	79	10,4%
Türkiye'de Lojistik	23	9	26	7	2	67	8,8%
Uluslararası Lojistik	14	9	12	7	3	45	5,9%
Depo Yönetimi	3	11	3	4	4	25	3,3%
Performans Yönetimi	6	13		2	7	28	3,7%
Dış Kaynak Kullanımı	6	6	5	8	4	29	3,8%
Lojistik Bilişim ve İletişim Sistemleri	8	10	1	4	2	25	3,3%
Tersine Lojistik	1	7	2	2	2	14	1,8%
Sektörel Uygulamalar	4	8	4	3	4	23	3,0%
Stratejik Lojistik Planlama	6	4	4	3	3	20	2,6%
Elleçleme	8	4	7	1	2	22	2,9%
Lojistik Tarihi	2		3	8	3	16	2,1%
Lojistik Yatırım Analizi	3	3	5		4	15	2,0%
Müşteri İlişkileri Yönetimi(CRM)	3	2		2	3	10	1,3%
Bakım Yönetimi	1	1	1			3	0,4%
Lojistik Eğitimi	4	2	3			9	1,2%
Yalın Lojistik	1	5			4	10	1,3%
JIT Uygulamaları	2	1	1	1		5	0,7%
Kalite Yönetimi		2	1	2		5	0,7%
Paketleme Ve Katma Değerli Hizmetler	3				1	4	0,5%
Lojistik Merkezler - Köyler		3	1	1		5	0,7%
İnsani Yardım - Afet Lojistiği				1		1	0,1%
GENEL TOPLAM	185	184	161	136	94	760	100%
%	24,3%	24,2%	21,2%	17,9%	12,4%	100%	

Ek D: Enstitü Bazlı Tezlerin İncelemesi

ENSTİTÜ	YÜKSEK LİSANS	DOKTORA	TOPLAM
Fen Bilimleri Enstitüsü	723	100	823
Sosyal Bilimler Enstitüsü	451	78	529
Mühendislik ve Fen Bilimleri Enstitüsü	67	8	75
Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Enstitüsü	24	3	27
Savunma Bilimleri Enstitüsü	9		9
İşletme Enstitüsü	9		9
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü	5	1	6
Deniz Bilimleri ve Mühendisliği Enstitüsü	4		4
Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü	2	2	4
Avrupa Birliği Enstitüsü	3		3
Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü	2		2
Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü	2		2
Enformatik Enstitüsü	2		2
Havacılık ve Uzay Teknolojileri Enstitüsü	2		2
Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü	2		2
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	1		1
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	1		1
Deniz Bilimleri Enstitüsü		1	1
Muhasebe Enstitüsü	1		1
Stratejik Araştırmalar Enstitüsü	1		1

Ek E: Ana Başlıklara Göre Tezler

ANA BAŞLIK	YÜKSEK LİSANS	DOKTORA	TOPLAM
Tedarik Zinciri Yönetimi	180	24	204
Envanter Yönetimi	164	17	181
Ağ Tasarımı ve Dağıtım Yönetimi	151	30	181
Lojistik Yönetimi	116	19	135
Ulaştırma Yönetimi	104	23	127
Türkiye'de Lojistik	84	15	99
Performans Yönetimi	50	10	60
Depo Yönetimi	52	1	53
Dış Kaynak Kullanımı	44	6	50
Uluslararası Lojistik	46	4	50
Lojistik Bilişim ve İletişim Sistemleri	43	6	49
Sektörel Uygulamalar	38	2	40
Tersine Lojistik	33	5	38
Elleçleme	30	4	34
Stratejik Lojistik Planlama	26	7	33
Lojistik Tarihi	15	12	27
Müşteri İlişkileri Yönetimi(CRM)	22	3	25
Lojistik Yatırım Analizi	17	1	18
Kalite Yönetimi	15		15
Bakım Yönetimi	14	1	15
Yalın Lojistik	12	2	14
JIT Uygulamaları	14		14
Lojistik Eğitimi	13		13
Lojistik Merkezler – Köyler	10	2	12
Paketleme ve Katma Değerli Hizmetler	11		11
İnsani Yardım - Afet Lojistiği	7		7

Historical Development of Logistics Literature in Turkey

A. Zafer ACAR

Okan University

Faculty of Economics and Administrative

Sciences, Department of International

Logistics, Tuzla, İstanbul, Turkey

zafer.acar@okan.edu.tr

Pınar GÜROL

Okan University

Institute of Social Sciences

Department of Logistics Management

Tuzla, İstanbul, Turkey

pınargurol@gmail.com

Extensive Summary

Introduction

According to Logistics Performance Index, Turkey is entered the highest valuation range from 3.42 to 5.00 points with 3.51 points in 2012 and ranked 27th. According to neighboring countries, Turkey is the only country that capable of this highest range. Although Turkey's convenient location, and one of the top 20 economies in the world, why does not Turkey have better range than 27th? This could be related to view point of logistics science in our country.

In this study, we aim to determine our country's academic perspective of logistics science, which has a growing importance, by content analysis method in national publication between the years of 1980-2011. According to that purpose, all scientific researches that studied in Turkey about "Logistics", are identified in YÖK Electronic Theses archive and local indexes. This obtained data's distribution is analyzed according to publishing years, universities and institutes, original languages, and key words, and also, research niches, subjects' trend of change is determined.

Data and Methodology

In this study, content analysis technique used for analyzing data. Çalışmamızda içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Academic studies which will be included in our study is organized as follows:

- Academic studies must be indexed in YOK Electronic Theses archive and ASOS Index.
- Academic studies must be addressed in Turkey
- Academic studies must be in field of logistics
- Academic studies must be published between the years of 1980-2011

Firstly, a preliminary study was made in YOK Electronic Theses archive, and keywords determined. After that, determined keywords searched in YOK Electronic Theses archive and ASOS, and finding studies coded in main topics.

Results

When we analyze the published academic studies between the terms of 1980-2011, there are 257 articles in ASOS, and 1506 thesis in YOK Electronic Theses archive.

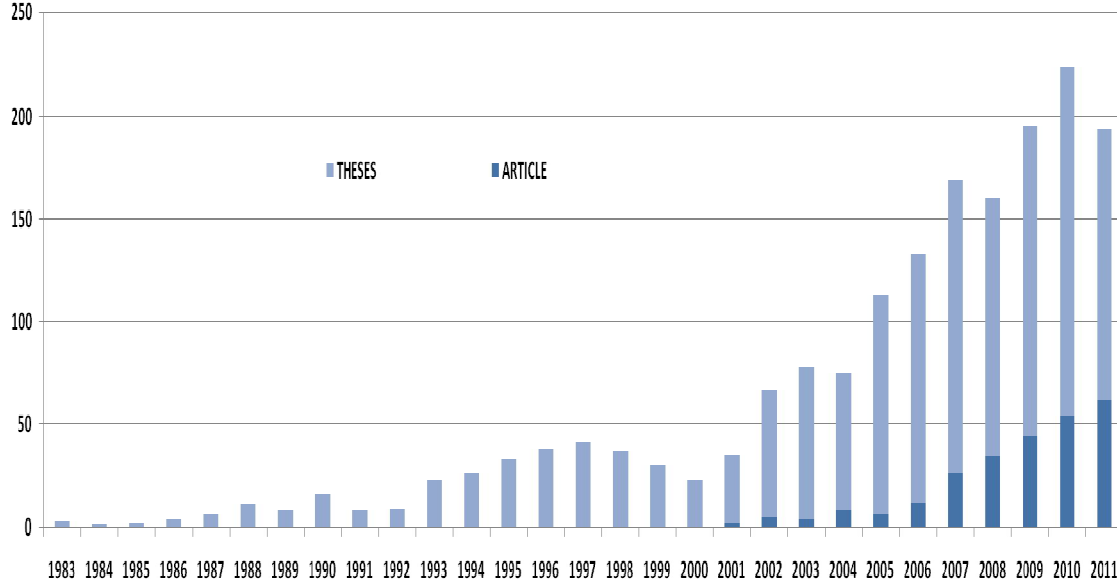

Figure 1: Academic Studies Distribution by Year

Conclusion

In our country, while the factors are existing that are necessary for the accepting logistics as a discipline (like educational institutions, professional associations, conferences, academic studies), the absence of an academic logistics journal is an important missing.

Logistics does not exist in associate professorship examination field in Turkey, for this reason, academics that want a career in logistics science, have to take the examination in different disciplines.

In some studies, logistics is seen as a sub-branch of marketing, rather than as a discipline. This is not an acceptable approach.

When we analyze the published academic studies, there is 257 article in ASOS, and 1506 thesis in YOK Electronic Theses archive, and there is an increasing momentum of academic studies distribution of years.

In academic studies, Dokuz Eylül University, which is the first university that offered a program that related to logistics in 1988, is in the first ranks.

When we analyze the published theses institutes, Institute of Science is first, Institute of Social Science is second, and Institute of Engineering and Sciences is third, and this is show us that in our country, there is a quantitative study tendency in logistics science, and as a result of quantitative trend, “Industrial and Industrial Engineering” is the most classified subject heading in YOK Electronic Theses archive.

In analyzing of the continuous process of logistics study areas, “inventory management” is the longest studied subject between the terms of 1987-2011, and after that area, “supply chain management” is coming between the terms of 2000-2011.

Also, on the basis of the number of academic studies “supply chain management” is the first, because of increasing importance of supply chain management with globalization, sectoral needs, and foreign trends in academic studies. Companies, emphasis on inventory management for improving their internal structures in first terms, but in global time, companies focus on supply chain management to make a difference between the supply chain networks.

According to Pareto analyze, we see that, the distribution of the study areas of 20% is not meet the 80% of the academic studies. This shows that, studies about logistics discipline in Turkey, is in stage of development.